

MINISTERSTVO VNITRA
Poradní sbor ministra vnitra
ke správnímu řádu

Závěr č. 61

ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 8. 10. 2007

- Lhůta pro podání žádosti o odstranění tvrdosti zákona u výkazu nedoplatků podle zákona o veřejném zdravotním pojištění

Výkaz nedoplatků podle § 53 zákona č. 48/1997 Sb. je rozhodnutím ve smyslu § 67 odst. 1 správního řádu. Žádost o odstranění tvrdosti může být podána do nabytí právní moci výkazu nedoplatků, tj. do uplynutí 8-denní lhůty pro podání námitek proti výkazu nedoplatků nebo do doručení rozhodnutí o potvrzení výkazu nedoplatků.

Odůvodnění:

Poradní sbor ministra vnitra ke správnímu řádu se zabýval otázkou, jak stanovit lhůtu pro podání žádosti o odstranění tvrdosti zákona podle § 53a zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Podle § 53 odst. 1 zákona č. 48/1997 rozhoduje zdravotní pojišťovna ve sporných případech placení pojistného, penále, vracení přeplatku na pojistném a snížení záloh na pojistné a dále ve věcech přírážek k pojistnému, pokut a pravděpodobné výše pojistného podle „obecných předpisů o správním řízení“. Podle § 53 odst. 2 až 7 může zdravotní pojišťovna předepsat dlužné pojistné a penále k úhradě též výkazem nedoplatků. Podle § 53 odst. 7 se „na řízení o vydání výkazu nedoplatků nevztahují obecné předpisy o správním řízení“. Podle § 53a zákona č. 48/1997 může zdravotní pojišťovna (resp. rozhodčí orgán) odstraňovat tvrdosti zákona, které se vyskytly při předepsání penále, přičemž o prominutí se rozhoduje na základě písemné žádosti oprávněné osoby, která „**může být podána do nabytí právní moci rozhodnutí, kterým byla uložena pokuta, vyměřena přírážka k pojistnému nebo předepsáno penále**“. Podle § 53a odst. 5 se na řízení o odstranění tvrdosti nevztahují obecné předpisy o správním řízení.

V důsledku nedokonalé novely zákona, kterou byl do § 53 zaveden institut výkazu nedoplatků (ale nebyl promítnut též do § 53a), vznikl problém s určením konce lhůty pro podání žádosti o odstranění tvrdosti zákona, pokud byla povinnost uložena výkazem nedoplatků. Dle zjištěných informací je dosavadní názor zdravotních pojišťoven k tomuto problému je takový, že plátce může žádost podat kdykoli.

Poradní sbor došel k názoru, že při aplikaci § 53 a 53a zákona č. 48/1997 Sb. je na místě užití § 180 správního řádu, neboť ani jedno z ustanovení o vyloučení

„*obecných předpisů o správním řízení*“ nebylo po účinnosti správního řádu novelizováno – jde tedy

o „*dosavadní právní předpisy*“ ve smyslu § 180 správního řádu.

Na podání žádosti o odstranění tvrdostí však nelze vztáhnout § 83 odst. 1 správního řádu o odvolací lhůtě. Institutu odstranění tvrdosti je totiž zcela odlišný od institutu odvolání. V § 53 zákona č. 48/1997 Sb. jsou ostatně zvlášť upraveny námitky proti výkazu nedoplatků, jako zvláštní opravný prostředek, který lze podat do 8 dnů od doručení výkazu nedoplatků. Institut odstranění tvrdosti v právním řádu zpravidla odpovídá rozhodnutí podle

§ 101 správního řádu, tedy novému rozhodnutí ve věci, která již byla pravomocně skončena, přičemž nejde o nápravu vadného nebo nezákonného rozhodnutí. Ustanovení § 53a zákona

č. 48/1997 Sb. je ovšem specifické tím, že žádost je nutno podat zpravidla před právní mocí rozhodnutí¹. Podle názoru poradního sboru jej ale za opravný prostředek považovat nelze. Při stanovení lhůty k podání žádosti lze navíc vystačit s úpravou obsaženou v § 53a odst. 4.

Při použití § 180 odst. 1 správního řádu ve spojení s § 67 odst. 1 správního řádu² lze konstatovat, že výkaz nedoplatků vydávaný podle § 53 odst. 2 zákona č. 48/1997 Sb. splňuje pojmové znaky rozhodnutí. Okamžik právní moci rozhodnutí, který je rozhodný pro podání žádosti o odstranění tvrdosti, lze určit za použití příslušných ustanovení správního řádu, resp. obecných teoretických principů. Podle § 73 odst. 1 správního řádu je v právní moci rozhodnutí, které bylo oznámeno a proti kterému nelze podat odvolání. Podmínkou právní moci rozhodnutí obecně je jednak jeho nenapadnutelnost řádným opravným prostředkem, jednak jeho závaznost a nezměnitelnost (nastoupení překážky rei iudicatae). Výkaz nedoplatků, u kterého zákon v § 53 odst. 3 upravuje výslovně pouze jeho vykonatelnost dnem doručení, nabývá tedy právní moci uplynutím 8-denní lhůty pro podání námitek podle

§ 53 odst. 4; v případě podání námitek pak doručením rozhodnutí o potvrzení výkazu nedoplatků podle § 53 odst. 5 zákona č. 48/1997 Sb.

---

¹ Výjimkou jsou podle § 53a odst. 4 zákona č. 48/1997 Sb. případy, kdy se objevily nové skutečnosti, které žadatel bez vlastního zavinění nemohl uplatnit do doby nabytí právní moci rozhodnutí. Žádost pak může být podána do tří let od právní moci tohoto rozhodnutí.

² „Rozhodnutím správní orgán v určité věci zakládá, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá, nebo v zákonem stanovených případech rozhoduje o procesních otázkách.“